

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **101 Екологія**
освітньо-професійна програма **Екологія**

Кременець – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» для студентів, які навчаються за спеціальністю спеціальність **101 Екологія** освітньо-професійна програма Екологія. Кременець, 2025. 16 с.

Розробник програми:

Михалюк І.М., доцент, кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол № 1 від „01” вересня 2025 року

Завідувач кафедри

О. Кратко

1. Вступ

Сучасні екологічні реалії доводять збитковість провадження господарської діяльності як багатовекторної системи, де пріоритетними є економічні критерії та показники розвитку. Очевидною стала залежність зростання добробуту людей не лише від способів, масштабів та темпів освоєння природних ресурсів, але й від механізмів регулювання антропогенного навантаження на довкілля в межах планованих господарських об'єктів засобами екологічної оцінки планованої діяльності в процесі оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Курс «Оцінка впливу на довкілля» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти з методологічними, нормативно-правовими та методичними засадами оцінки впливу на довкілля, особливостями її практичної реалізації в Україні та інших країнах, забезпечити формування навичок застосування еколого-правових норм у процедурі ОВД, оволодіння методикам організації, проведення оцінки впливу на довкілля і підготовки матеріалів з ОВД, вдосконалити систему знань екологів в контексті превентивних природоохоронних заходів.

Зміст дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері екології, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Розподіл годин здійснено таким чином, щоб кожна тема була детально опрацьована. Самостійна робота будується на лекційному матеріалі, а також на ознайомленні з літературними джерелами з фаху. Цей комплекс дає змогу набути знання та навички щодо застосування сучасних методик і технологій з екологічних досліджень.

Ключові слова: оцінка, вплив, довкілля, діяльність, звіт, відповідальність, природне середовище, порушення, законодавство.

Дисципліна пов'язана з такими компонентами ОПП як Геоінформаційні системи (ГІС) в екології, Ґрунтознавство та охорона ґрунтів, Гідрологія та охорони вод, Моделювання та прогнозування стану довкілля, Екологічна безпека, Управління та поводження з відходами.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 10 Природничі науки	Нормативна	
	Спеціальність спеціальністю 101 Екологія		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма Екологія	Курс	
Змістових модулів – 2		4-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		7-й	
		Лекції	
Тижневих годин: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)	18 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		56 год.	
	Форма контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 38 % /62 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» є формування у здобувачів вищої освіти знань та умінь щодо проведення екологічної оцінки проектної документації, будівництва та реконструкції господарських об'єктів, програм і планів, оволодіння ними нормативно-законодавчою базою оцінки впливу на довкілля та методичними підходами до проведення процедури ОВД та розробки звітів з оцінки впливу на довкілля.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- узагальнення інформації щодо процедури проведення ОВД та прийняття рішення про провадження планованої діяльності;
- вивчення організаційно-правових основ проведення процедури оцінки впливу на довкілля в Україні;
- аналіз та прогноз наслідків потенційного впливу техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля за використання сучасних інформаційних ресурсів;
- розробка програм післяпроектного моніторингу провадження господарської діяльності
- освоєння діяльності природоохоронних органів щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки впливу на довкілля, набуття навичок формулювання екологічних умов реалізації планованої діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» студент повинен володіти такими компетентностями:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

I. Загальні

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

II. Фахові

ФК15. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

ФК16. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

ФК 17. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК18. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

ФК19. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» студент повиненнабути такі **програмні результати навчання**:

ПР01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проєктами

ПР02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПР05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного

навантаження на довкілля.

ПР09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

ПР12. Брати участь у розробці та реалізації проєктів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом проведення освіти та самоосвіти.

ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПР21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.

ПР22. Брати участь у розробці проєктів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПР23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проєктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- базові поняття та принципи стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і оцінки впливу на довкілля (ОВД);
- методичні аспекти екологічних оцінок (завдання, принципи, види і форми);
- законодавчі акти та нормативні документи щодо стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля;
- організаційно-правові основи проведення процедури ОВД планової діяльності.

вміти:

- аналізувати поточний стан довкілля, оцінювати вплив стратегій, планів і програм на довкілля;
- аналізувати стратегії, плани, схеми, програми і програмні документи на відповідність основним завданням;
- застосовувати нормативно-правову базу в сфері екологічної оцінки в професійній діяльності;
- забезпечувати участь громадськості в процесі СЕО;
- складати звіти з оцінки впливу на довкілля;
- готувати рекомендації щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації стратегій планів та програм.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля (ОВД)

Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля

Передумови виникнення ОВД. Процедури екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище. Базові підгрунтя для проведення ОВД. Світовий та європейський досвід ОВД. Міжнародний та вітчизняний досвід вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем. Директиви 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Конвенція Європейської економічної комісії ООН про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті. Основні суб'єкти оцінки. Уповноважені органи влади, що приймають участь в процедурі оцінки. *Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення.*

Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля

Категорії планованої діяльності. Вплив процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поведінки з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану навколишнього середовища, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському та лісгосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД. Уповноважені підрозділи Мінприроди України відповідальні за надання консультацій щодо підготовки звіту із ОВД. *Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля.*

Тема 3. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО)

Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Мета проведення СЕО. Ключові принципи застосування СЕО. Впровадження СЕО в процес розроблення планів і програм. Етапи стратегічної екологічної оцінки. СЕО як інструмент екологічної політики України. Перспективи провадження СЕО в Україні. Основні засади стратегічного планування (СЕО) в Україні. Підготовка та проведення стратегічної екологічної оцінки. Вплив громадськості на остаточні документи державного планування через СЕО. Здійснення моніторингу СЕО. Приклади застосування СЕО в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Етапи здійснення процедури ОВД

Тема 4. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД.

Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля. Визначення альтернатив планованої діяльності. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та місце скоупінгу. Переваги проходження етапу скоупінгу.

Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.

Тема 5. Звіт з оцінки впливу на довкілля.

Структура Звіту. Післяпроектний моніторинг. Громадське обговорення Звіту з ОВД. Роль уповноваженого органу в проведенні процедури громадського обговорення. Оголошення про початок громадського обговорення. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське обговорення. Врахування пропозицій і зауважень громадськості. Строки розгляду звіту із ОВД та підготовки висновку із оцінки впливу на довкілля уповноваженим органом. Консультації із державними органами. Обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.

Тема 6. Висновок з оцінки впливу на довкілля.

Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності. Випадки скасування висновків з ОВД. Післяпроектний моніторинг. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Вимоги проведення додаткової оцінки впливу на довкілля. Зміст програм післяпроектного моніторингу. *Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.*

Тема 7. Оцінка транскордонного впливу на довкілля (ОТВД).

Визначення та значення транскордонного впливу на довкілля. Мета оцінки транскордонного впливу. Основні міжнародні договори та угоди: Конвенція Еспоо. Принципи та зобов'язання держав-учасниць. Процедура оцінки транскордонного впливу на довкілля. Етапи проведення ОТВД. Консультації з громадськістю та міжнародними партнерами. Методи оцінки транскордонного впливу. Методи оцінки ризиків. Використання екологічного моделювання. Приклади транскордонного впливу та їх оцінки. Проблеми та виклики ОТВД. ОТВД в Україні. Законодавча база України щодо ОТВД. Проблеми та перспективи вдосконалення. Роль ОТВД у забезпеченні екологічної безпеки. Вплив ОТВД на прийняття екологічних рішень. Перспективи розвитку ОТВД. Інтеграція нових технологій в процес ОТВД.

Тема 8. Участь громадськості в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.

Законодавче і нормативно-правове забезпечення доступу громадськості до екологічної інформації та урахування громадських інтересів при розробленні і реалізації проектів екологічно небезпечних об'єктів та видів діяльності. Організація громадського обговорення у процесі ОВД. *Процедура та вимоги до проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення планованої діяльності, яка підлягає ОВД.*

Тема 9. Відповідальність за порушення законодавства про ОВД.

Дії чи бездіяльність за які накладається відповідальність. Види відповідальності. Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про ОВД. *Види санкцій і порядок їх накладання. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Порядок складання протоколу про адміністративні правопорушення у разі виявлення порушень вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля.*

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.												
Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля												
Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля	8	2				6						
Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля	10	2	2			6						
Тема 3. Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО)	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем І	28	6	4			18						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.												
Етапи здійснення процедури ОВД												
Тема 4. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД.	10	2	2			6						
Тема 5. Звіт з оцінки впливу на довкілля.	10	2	2			6						
Тема 6. Висновок з оцінки впливу на довкілля.	11	2	2			7						
Тема 7. Оцінка транскордонного впливу на довкілля (ОВТД)..	11	2	2			7						
Тема 8. Участь громадськості в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.	10	2	2			6						
Тема 9. Відповідальність за порушення законодавства про ОВД.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем ІІ	62	12	12			38						
Усього годин	90	18	16			56						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.	2
2	Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля	2
3	Підготовка та подання повідомлення про ОВД	2
4	Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД	2
5	Громадське обговорення в процедурі ОВД	2
6	Системи екологічної оцінки	2
7	СОО документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу	2
8	Пропозиції і зауваження громадськості до звіту з СОО ДДП	2
Всього		16

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, підготовку доповідей та рефератів, презентацій, підготовку до семестрового контролю. Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практично-семінарських заняттях, під час тематичного опитування, перевірки зошитів для практичних занять та самостійної роботи, рефератів тощо та відбиває в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- Опрацювання окремих питань, які не виносяться на розгляд у лекційному курсі: 1 год. на тему ($1 \times 9 = 9$ год.).
- Підготовка до аудиторних занять: 1 год. на 1 практично-семінарське заняття ($1 \text{ год.} \times 9 = 9$ год.).
- Виконання завдань для самостійної роботи – 1 год. на 1 заняття ($1 \text{ год.} \times 9 = 9$ год.).
- Виконання індивідуального завдання: 14 год.
- Підготовка до семестрового контролю: 3 год. на 1 кредит ECST ($3 \times 5 = 15$ год.).

№ з/п	Назва змістового модуля та теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.		
Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління у галузі оцінки впливу на довкілля		
Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля		
1.	Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	1
Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля		
2.	Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	1

Тема 3. Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО)		
3.	Вплив громадськості на остаточні документи державного планування через СЕО. Здійснення моніторингу СЕО. Приклади застосування СЕО в Україні. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	1
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.		
Етапи здійснення процедури ОВД		
Тема 4. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД.		
4.	Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	1
Тема 5. Звіт з оцінки впливу на довкілля.		
5.	<i>Студенти розбиваються на групи і проводять вивчення тексту різних звітів із оцінки впливу на довкілля. Обговорення результатів на занятті.</i>	1
Тема 6. Висновок з оцінки впливу на довкілля.		
6.	<i>Студенти розбиваються на групи і проводять вивчення висновків різних звітів із оцінки впливу на довкілля. Обговорення результатів на занятті.</i>	1
Тема 7. Оцінка транскордонного впливу на довкілля (ОВТД).		
7.	Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД. Стратегічна екологічна оцінка <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	1
Тема 8. Участь громадськості в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.		
8.	Процедура та вимоги до проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення планованої діяльності, яка підлягає ОВД. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	1
Тема 9. Відповідальність за порушення законодавства про ОВД.		
9.	Види санкцій і порядок їх накладання. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Порядок складання протоколу про адміністративні правопорушення у разі виявлення порушень вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	1
Разом		9

8. Індивідуальні завдання

1. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення.
2. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД.
3. Переваги проходження етапу скоупінгу.
4. Обсяги досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.
5. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності.
6. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.
7. СЕО документів державного планування.
8. Громадське обговорення в процедурі ОВД.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Макс. к-сть балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану дослідження	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	7 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	1 бал
Разом		15 балів

Примітка. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання ІНДЗ становить **15 балів**. Не виконання ІНДЗ оцінюється у 0 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	12-15	Відмінно
Достатній	8-11	Добре
Середній	4-7	Задовільно
Низький	0-3	Незадовільно

„Відмінно” відповідає **12-15** балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична (за наявності) частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам, робота виконана вчасно.

„Добре” відповідає **8-11** балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

„Задовільно” відповідає **4-7** балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконано не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

„Незадовільно” відповідає **0-3** балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студент дає неправильні відповіді.

9. Методи навчання

Розповідь з елементами бесіди, лекції з використанням презентацій, спостереження.

10. Методи контролю

Усне індивідуальне опитування, виконання практичних робіт, підсумкове тестування, оцінка за індивідуальне завдання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1								Модуль 2	Модуль 3	Сума
Поточний контроль 40 балів								ІНДЗ	Тестовий контроль	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	15 балів	45 балів	100 балів
5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T8 – теми практичних робіт.

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання результатів складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
A	Відмінно	90-100	– студент виявляє глибокі, міцні та системні знання навчально-програмового матеріалу; – володіє теоретичними основами дослідження проблем; – демонструє вміння критично оцінювати окремі нові факти, явища ідеї; – виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань.

B	Добре	82-89	– студент виявляє повні, ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки; – вільно застосовує матеріал у власній аргументації; – при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить несуттєві неточності.
C		75-81	– студент виявляє ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу, але вони носять, в основному, репродуктивний характер; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки на основі отриманих знань; – при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
D	Задовільно	67-74	– студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте спостерігається їх недостатня глибина та осмисленість; – виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні і неточні, висновки.
E		60-66	– студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте допускає неточності у розумінні основних положень навчального матеріалу; – допускає порушення логічності та послідовності викладу матеріалу; – не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою.
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	– студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; – має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; – відсутні уміння і навички в роботі з джерелами інформації; – не вміє логічно мислити і викласти свою думку.
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0-34	– не відтворює значну частину навчального матеріалу; – не вміє викладати матеріал; – не має уявлення про об'єкт навчання; – не володіє вмінням розв'язувати практичні завдання.

12. Методичне забезпечення

- 1) навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) тематика та зміст практичних робіт;
- 3) завдання для підсумкового контролю (екзаменаційний тест);
- 4) електронне навчання в системі MOODLE.
- 5) презентації в Microsoft Office Power Point для супроводу викладання лекційного матеріалу.

13. Рекомендована література

Базова

1. Андрусевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми по-європейськи. РАЦ «Суспільство і довкілля». 2011. Режим доступу: <http://www.rac.org.ua/uploads/content/181/files/ocinkavplivunadovkilljavukrajini.pdf>
2. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. 152 с.
3. Алексеева Є. Оцінка впливу на довкілля: Міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи Київ 2018. 141 с. (електронне видання).
4. DIRECTIVE 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdf.
5. Алексеева Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді . Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2019. 24 с.
6. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк [за 17е. О. Кравченко] Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2019. 128 с. 8
7. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text

Допоміжна

1. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексеева [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017. 36 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_OVD_posibnuk_Net.pdf
2. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. 96 с.
3. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко]— Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017. 28 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_CEO_posibnuk_Net.pdf
4. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник) / Є. Алексеева, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, С. Шутяк Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 72 с. Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/EPL_Uchast_putannya_dovkilliya.pdf
5. Вплив (не)допустимий: як покращити оцінку впливу рубок на довкілля http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2020/06/OVD_rubok_lisu_versiya_OK_clean_posylannya_1.pd 11. Методичні рекомендації з розробки звіту з оцінки впливу на довкілля в галузі лісового господарства <https://mepr.gov.ua/documents/2749.html>.
6. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm> .

Законодавство

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059- VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> 11
2. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва [за 16е. О. Кравченко] Видавництво «Компанія 17 “Манускрипт”» Львів, 2018. 60с.
http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/11/Komentar_do_zakony_OVD_netversia.pdf
3. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017- %D0%BF#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text)
4. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»
5. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»
6. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.
7. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Журнал, Протокол від 13.12.2017 № 989
8. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік, Форма типового документа, Повідомлення, Оголошення, Звіт, Висновок від 13.12.2017 № 1026

14. Інформаційні ресурси

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
2. Про охорону навколишнього природного середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>